

AHLâK Huylar, seciyeler, mizaçlar, anlamında bir kavram. Hulk, hulûk kelimelerinin çoğul şeklidir. Hulk veya hulûk insanın beden ve ruh bütünlüğü ile alâkalıdır. Ahlâk bu çerçeve içinde, "insanın bir amaca yönelik olarak kendi arzusu ile iyi davranışlarda bulunup kötülüklerden uzak olmasıdır" şeklinde tanımlanabilir. İslâm ahlâkı Kur'an-ı Kerîm'e dayanır. Yani her yönüyle Cenâb-ı Allah tarafından vahiy yoluyla belirlenmiş bir davranışlar manzumesidir. Her şeyden önce İslâm ahlâkı bir vazife ahlâkı şeklinde ortaya çıkmıştır. Zira Kuran-ı Kerîm'deki her emir, müminler için bir görev belirlemiştir. İnsanın bir mümin olarak bu emirlere muhatap olmayı kabul etmesi, bunları birer görev olarak telâkkî etmesi anlamındadır. Kur'an-ı Kerîm'de Rasulullah (s.a.s.)'a hitaben:

وَاِنَّكَ

لَعَلى

خُلُقٍ

عَظيمٍ "Sen en yüce bir ahlâk

üzeresin " (el-Kalem, 68/4) buyurulmuş ve Hz. Peygamber'in kendisi de:

 بُعِثْتُ

لاُِتَمِّمَ

مَكَارِمَ

الاخْلاَقِ "Ben

ahlâkî prensipleri tamamlamak üzere gönderildim." buyurmuştur. (İbn

Hanbel, Müsned, II, 381) Aynı şekilde Rasulullah’n bütün hadisleri

insanların birbirlerine karşı daha iyi davranmaları konusunda birer emir mahiyetinde olup,

Müslümanlara görev yüklemektedir. Dolayısıyla İslâm'ın getirdiği

ahlâk anlayışı her şeyden önce bir görev ahlâkıdır. İslâm

ahlâkının diğer bir yönü de davranışlardaki niyet duygusudur. Zira Hz.

Peygamber (s.a.s.), إنما

الاعمال

بالنّيات "Ameller niyetlere

göredir" buyururken, İslâm'ın önemli bir prensibini belirlemiştir.

(Buhârî, İmân, 41) Müslüman için bu niyetin arkasındaki en

büyük yönlendirici duygu, müminin her davranışında "Allah rızasını"

gözetme duygusudur. Zira mümin herhangi bir davranışta bulunurken, asla bir

dünyevî çıkar yahut bir uhrevî sevap beklemeyip gönünde

sadece Allah rızasını ve onun sevgisini kazanma arzusunu taşımaktadır.

وَيُطْعِمُو

06;َ الطَّعَامَ

عَلى حُبِّه

مِسْكينًا

وَيَتيمًا

وَاَسيرًا ()

اِنَّمَا

نُطْعِمُكُم

18; لِوَجْهِ

اللّهِ

لَانُريدُ
مِنْكُمْ
جَزَاءً وَلا
شُكُورًا () "Yoksula, yetime ve esire
onun rızası için yemek yedirirler ve "biz size sırf Allah rızası için yediriyoruz. Sizden
bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz" (derler)" (el-İnsan, 76/8-9). Niyet ve Allah rızası
duygularının yanı sıra, Allah'u Teâlâ'ya karşı bir sorumluluk duygusu taşımak
Müslüman ahlâkının temel prensiplerindendir. İslâm'a göre
Müslümanın bu sorumluluk duygusu Allah'u Teala’dan korkmak, onun
emirlerine saygı göstermek ve bu emirleri asla aksatmaksızın yerine getirmek yasakladığı
her şeyden kaçınmak İslâm ahlâkının temel ve ilk prensipleridir. Diğer bir temel
prensip de müslümanın diğer mahlûkâta karşı son derece merhamet,
adalet ve şefkâtle davranması, zayıf ve muhtaç olanlarına yardım etmesi, ana ve
babaya saygılı olması ve onların gönüllerini kazanmaya çalışması v.s.
hususlarıdır. Bütün bunların yanı sıra insanın kendi duygularına hakim olması,
mütevazî, sabırlı, edepi, hayâlı ve inşafı olması gibi prensipler de
Müslümanın başkasına karşı sorumlu olduğu hususlardır. İnsanın, dolayısıyla
Müslüman'ın, toplum içinde güzel ve hoş karşılanmayan her
türlü kötü davranış ve alışkanlıklarını zamanla değiştirebilmesi gerekir. Bu
kötü huy ve davranışlardan kurtulmanın tek yolu, iradesini kontrol altında tutup ona
tam olarak sahip olmasıdır. Bu kötü davranış biçimlerinden de ancak Allah'ın
bize emrettiği ibadetlere* sınıksız sarılmak suretiyle kurtulmak mümkündür. Ama
iradesine hakim olamayan bir kimsenin bu gibi kötü huy ve alışkanlıklardan
uzaklaşması kolay değildir. İbadetlere sıkı sıkıya bağlanmak, Allah'ı daima bizi
görüyor gibi hissedip onu hatırd tutmak, sürekli olarak iyi insanlarla oturup
kötülerden uzak kalmak, asî insanların bulunduğu yerlere gitmemek, Allah'ın
emirlerine sarılıp yasaklarından kaçınmak suretiyle İslâmî anlamda bir
ahlâka sahip olunabilir. İslâm'da *Emr-i Bi'l-Ma'ruf ve Nehy-i Ani'l-Münker*
prensibi insanların ahlâkını daima iyiye doğru yönlendirmek içindir. Hz.
Peygamber'in "Ahlâkınızı güzelleştiriniz.", "Allah'ın ve Resulünün
ahlâkı ile ahlaklınız." diye tavsiyelerde bulunması Müslümanın daima
ahlâkını güzelleştirmesi gerektiğini dile getirmektedir. Bunun yanı sıra, Kur'an-ı
Kerîm'in birçok yerinde İslâm toplumunun daha mükemmel bir
ahlâkî yapıya kavuşması için bir hayli emir ve nehiylerin sıralandığını ve
Müslümanın için Allah'ın razı olacağı bir hayat tarzının belirlendiğini biliyoruz. Bu
gibi ahlâkî emir ve yasaklamaların bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

وَقَضى
رَبُّكَ
اَلَّا
تَعْبُدُوا
اِلَّا
اِيَّاهُ
وَبِالْوَالِدَيْنِ
اِحْسَانًا
اِمَّا
يَبْلُغَنَّ
عِنْدَكَ

الْكِبَرَ
اَحَدُهُمَا
اَوْ
كِلَاهُمَا
فَلَا تَقُلْ
لَهُمَا
اُفٍّ وَلَا
تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ
لَهُمَا
قَوْلًا
كَريمًا (23)
وَاخْفِضْ
لَهُمَا
جَنَاحَ
الذُّلِّ
مِنَ
الرَّحْمَةِ
وَقُلْ رَبِّ
ارْحَمْهُمَا كَمَا
رَبَّيَانى
صَغيرًا (24)
رَبُّكُمْ
اَعْلَمُ
بِمَا فى
نُفُوسِكُمْ
اِنْ
تَكُونُوا
صَالِحينَ
فَاِنَّهُ
كَانَ
لِلْاَوَّابينَ غَفُورًا (25)
وَاتِ ذَا
الْقُرْبى
حَقَّهُ
وَالْمِسْكينَ وَابْنَ
السَّبيلِ
وَلَا
تُبَذِّرْ
تَبْذيرًا (26)
اِنَّ
الْمُبَذِّرينَ كَانُوا
اِخْوَانَ
الشَّيَاطينِ

16; وَكَانَ
الشَّيْطَانُ
لِرَبِّه
كَفُورًا (27) "Rabbin yalnız kendisine
ibâdet etmenizi, anneye ve babaya iyilik etmenizi emretti. İkisinden birisi yahut her ikisi senin
yanında ihtiyarlık çağına ulaşır, yaşlanır, yanında kalırlarsa sakın onlara "ouml;f" bile
deme, onları azarlama, onlara güzel söz söyle. Onlara acımadan dolayı, tevazu
kanatlarını indir (onlara karşı alçak gönüllü ol) ve "ey (her varlığı terbiye
edip yetiştiren) Rabbin! Bunlar beni küçükken nasıl (acıyıp) yetiştirdilerse sen
de bunlara acı " de... Rabbiniz sizin nefislerinizde olana ziyâdesiyle alîmdir. Eğer siz
sâlih kimseler oldunuz ise artık şüphe yok ki, o hakka dönenler için bir
ziyâde yarlıgayı bulunmaktadır. Seninle akrabalığı olana, yoksula ve yolcuya hakkını ver.
(Malını gereksiz yere) saçıp savurma. Çünkü (gereksiz yere mallarını)
saçıp savuranlar Şeytan'ın kardeşleri olmuşlardır. Şeytan ise Rabbi'ne karşı çok
nankörür. وَاِمَّا
تُع.ْرِضَنَّ
عَنْهُمُ
ابْتِغَاءَ
رَح.ْمَةٍ
مِنْرَبِّكَ
تَرْجُوهَا
فَق.ُلْ
لَهُمْ
قَوْلًا
مَيْسُورًا (28)
وَلَا
تَجْعَلْ
يَدَكَ
مَغْلُولَةً
اِل.ى
عُنُقِكَ
وَلَا
تَب.ْسُطْهَا
كُلَّ
الْبَسْطِ
فَتَقْعُدَ
مَلُومًا
مَح.ْسُورًا (29)
اِنَّ
رَبَّكَ
يَبْسُطُ
الرِّزْقَ
لِمَنْ
يَش.َاءُ
وَيَقْدِرُ
اِنَّهُ
كَا.نَ
بِعِبَادِه

خَبيرًا
بَصيرًا (30)
وَلَا
تَقْتُلُوا
اَوْلَادَكُ
05;ْ خَشْيَةَ
اِمْلَاقٍ
نَحْنُ
نَرْزُقُهُم
18;
وَاِيَّاكُم
18; اِنَّ
قَتْلَهُمْ
كَانَ خِطْأً
كَبيرًا (31)
وَلَا
تَقْرَبُوا
الزِّنى
اِنَّهُ
كَانَ
فَاحِشَةً
وَسَاءَ
سَبيلًا (32)
وَلَا
تَقْتُلُوا
النَّفْسَ
الَّتى
حَرَّمَ
اللّهُ
اِلَّا
بِالْحَقِّ
وَمَنْ
قُتِلَ
مَظْلُومًا
فَقَدْ
جَعَلْنَا
لِوَلِيِّه
سُلْطَانًا
فَلَا
يُسْرِفْ فِى
الْقَتْلِ
اِنَّهُ
كَانَ
مَنْصُورًا (33)
وَلَا
تَقْرَبُوا
مَالَ
الْيَتيمِ

اِلَّا
بِالَّتى
هِىَ
اَحْسَنُ
حَتّى
يَبْلُغَ
اَشُدَّهُ
وَاَوْفُوا
بِالْعَهْدِ
اِنَّ
الْعَهْدَ
كَانَ
مَسْؤُلًا (34)
وَاَوْفُوا
الْكَيْلَ
اِذ.َا
كِلْتُمْ
وَزِنُوا
بِالْقِسْطَاسِ
الْمُسْتَقيمِ ذلِكَ
خَيْرٌ
وَاَحْسَنُ
تَاْويلًا (35)
وَلَا تَقْفُ
مَالَيْسَ
لَكَ بِه
عِلْمٌ اِنَّ
السَّمْعَ
وَالْبَصَرَ
وَالْفُؤَادَ كُلُّ
اُولئِكَ
كَانَ عَنْهُ
مَسْؤُلًا (36)
وَلَا تَمْشِ
فِى
الْاَرْضِ
مَرَحًا
اِنَّكَ لَنْ
تَخْرِقَ
الْاَرْضَ
وَل.َنْ
تَبْلُغَ
الْجِبَالَ
طُولًا (37) كُلُّ
ذلِكَ كَانَ

سَيِّئُهُ
عِنْدَ
رَبِّكَ
مَكْرُوهًا (38)
 Eğer (elin dar olduğu için) Rabb'inden umduğun bir rahmeti bekleyerek onlardan
yüz çevirecek (onlara bir şey vermeyecek) olursan, bari onlara yumuşak söz
söyle, gönüllerini al, bolluğa kavuşmaları için Allah'a dua et. Ellerini
boynuna bağlanmış kılma, tamamen de açma, sonra kınanır, hasret içinde kalırsın.
(Yani cimrilik de israf da İslâm nazarında kötü bir alışkanlık olup her iki durumda
da insanın pişmanlık duymasına yol açar.)... Fakirlik korkusuyla çocuklarınızı
öldürmeyiniz. Onları da sizi de biz besliyoruz. Onları öldürmek
büyük günahtır. Zinaya yaklaşmayınız. Çünkü o, açık bir
kötülüktür, çok kötü bir yoldur. Allah'ın haram kıldığı canı
haksız yere öldürmeyiniz. Kim zulmen birini öldürürse, onun velisi
(olan mirasçısı)'na yetki vermişizdir. (Öldürülenin hakkını arar. Ancak o
da) öldürmede aşın gitmesin. (Katil yerine katilin akrabasını veya katille beraber bir
başkasını öldürmesin). Çünkü kendisine yardım edilmiş (yetki
verilmiş) tir. Katilin akrabası kendisine verilen bu yetkiyi kötüye kullanmasın. Yetimin
malına yaklaşmayın, ancak erginlik çağına (yaşına) erişinceye kadar en güz el tarzda
(onun malını kullanıp geliştirebilirsiniz). Ahdi de yerine getirin. Çünkü insana
ahdi sorulacaktır. Ölçtüğünüz zaman ölçüyü
tam yapın, doğru terazi ile tartın. Bu daha iyidir. Sonu da daha güzeldir. Bilmediğin bir şeyin
ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi
ondan (o yaptığı n kötü şeyden) sorumludur. Yeryüzünde kabara kabara
(böbürlenerek) yürüme. Çünkü sen yeri yırtamazsın.
Boyca da dağlara erişemezsin. Bütün bunlar hepsi kötü olan ve Rabbi'nin
katında hoş görülmeyen şeylerdir. " (el-İsrâ, 17/23-38). İslâm'da
ahlâkı iman'dan ayırmak mümkün değildir. Zira bütün Kur'anî
emirlere boyun eğmek imanın gereğidir. Bu emirlere uymakla da en üstün
ahlâkî değerler elde edilir. Rasulullah (s.a.s.): وعن
أنس قال:
سُئِلَ
رَسُولُ
اللّهِ: أيُّ
الْمُؤْمِنِ
10;نَ أفْضَلُ؟
قَالَ:
أحْسَنُهُمْ
خُلُقاً،
قِيلَ: فأيُّ
الْمُؤْمِنِ
10;نَ أكْيَسُ؟
قَالَ:
أكْثَرُهُمْ
لِلْمَوْتِ
ذِكْراً،
وَأحْسَنُهُ
05;ْ لَهُ

اِسْتِعْدَاداً قَبْلَنُزُولِهِبِهِمْ. Hz. Enes (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s)'a soruldu: "Mü'minlerden hangisi efdal (en faziletli)dir?" "Ahlakça en güzelleridir!" cevabını verdi. Tekrar soruldu: "Peki, mü'minlerden hangisi en akıllıdır?" "Oülümü en çok zikreden ve kendilerine gelmezden önce onun için en iyi hazırlığı yapanlardır. İşte akıllılar bunlardır." [Rezin tahrir etmiştir. (İbnu Mace, Zühd 31, (4259).] buyurmuştur. Bu duruma göre ahlâkî açıdan mükemmel bir anlayış ve davranışa sahip olmayan kişi iman açısından da kemâle ermiş olamaz. Diğer bir hadiste de şöyle buyurur:

عَنْ أبىهريرة رَضِىَاللّهُعَنْهُ قَال::قالَ رَسُولُاللّهِ::الايمانُبِضعٌوَسَبْعُونَ« o;وَفي رِواية::بضعٌ وستّون»شُعْبةً،وَالحياءُشُعْبَةٌمِنَالايمانِ.أخرجه الخمسةزاد في رواية::فأفضلُهاقولُ لا إلهإلاّ اللّهُ،وأدناهاإماطةُ الا ذىعن الطريقِ . Ebu Hüreyre anlatıyor: Hz. Peygamber (a.s) buyurdu ki: "İman, yetmiş küsur -bir rivayette de altmış küsur- şubedir. Haya imandan bir şubedir. En üstünü 'Lâ ilâhe illâllah'tır en aşağısı da yol üzerinde insanlara eziyet verecek bir şeyi kaldırmaktır.." (Buhârî, İman 3; Müslim, İman 57-38, (35-36); Ebu Dâvud, Sünnet 15, (4676); Tirmizî, İman 6, (2617); Nesâî, İman 16, (8, 110); İbnu Mâce, Mukaddime 9, (57)). وَعَنْهُرَضِىَاللّهُعَنْهُ قال::قالَ رَسُولُاللّهِ:: لايُؤْمِنُاَحَدُكُمْ

حتَّى
يُحِبَّ
لاخيهِ ما
يُحِبَّ
لِنَفْسِهِ. Hz. Enes
(r.a)'in rivayetine göre Hz. Peygamber (a.s) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri, kendi
için sevdiğini kardeşi için de sevmedikçe gerçek imana eremez."
(Buhârî, İman 6; Müslim, İman 71, (45); Nesâî, İman 19, (3, 115);
Tirmizî, Sıfatu'l-Kiyamet 60, (3517); İbnu Mâce, Mukaddime 9, (66)).
وعن أبي أمامة
رَضِيَ
اللّهُ عَنه
قال:]قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ: أنَا
زَع.ِيمُ
بَيْتٍ في
رَبَضِ
الْجَنَّةِ
لِمَنْ
تَرَكَ
الْمِرَاء
وَإنْ كَانَ
مُحِقّاً،
وَبَيْتٍ فِي
وَسَطِ
الْجَنَّةِ
لِمَنْ
تَرَكَ
الْكَذِبَ
وَإنْ كَانَ
مَازِحاً،
وَبِبَيْتٍ
في أعْلَى
الْجَنَّةِ
لِمَنْ
حَسُنَ
خُلُقُهُ[.
أخرجه أبو
داود بهذا
اللفظ،
والترمذي عن
أنس بمعناه.
«رَبْضُ
الجَنَّةِ»
ما حولها من
الع.ِمَارَةِ.
08;»الْمِرَاءُ&la

quo; الجدال
والخصام . Ebu Ümâme (r.a)
anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Ben, haklı bile olsa münakaşayı terkedene
kimseye cennetin kenarında bir köşkü garanti ediyorum. Şaka bile olsa yalanı
terkedene de cennetin ortasında bir köşkü, ahlakı güzel olana da cennetin en
üstünde bir köşkü garanti ediyorum." [Ebu Davud, Edeb 7, (4800).]
وعن أبى
الدرداء
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قال:]
قالَ رسولُ
اللّهِ مَا
مِنْ شئ
أثْقَلُ في
مِيزَانِ
المُؤمِنِ
يَوْمَ
الْقِيَامَة
16; مِنْ خُلُقٍ
حَسَنٍ،
وَإنَّ
اللّهَ
تَعالى
ليُبْغِضُ
الفَاحِشَ
الْبَذِئَ[.
أخرجهما أبو
داود
والترمذى.وفي
رواية
الترمذى:
]وَإنَّ
صَاحِبَ
حُسْنِ
الخُلُقِ
لَيَبْلُغَ
بِهِ
دَرَجَةَ
صَاحبِ
الصَّوْمِ
وَالصََّةِ[
75;لْبَذَاءَةة
الفحش في
النطق . Hz. Ebu'd-Derdâ (r.a) anlatıyor: "Resûlullah
(a.s) buyurdular ki: "Kıyâmet günü, mü'minin mizanında güzel
ahlâktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allah Teâla hazretleri, çirkin
düşük söz (ve davranış) sahiplerine buğzeder." [Tirmizî, Birr 62, (2003,

2004); Ebu Dâvud, Edeb 8, (4799); Tirmizî'nin bir rivayetinde şöyle denmiştir: "Güzel ahlâk sahibi, ahlâkı sayesinde, namaz ve oruç sahibinin derecesine ulaşır." Bu ve buna benzer hadislerde Hz. Peygamber güzel ahlâkın üstünüğünü dile getirmiştir. Ayrıca:

 َع.َنْ
عبداللّهِ بن
عمرو بن
العاصْ
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُما قال:
قال رسولُ
اللّهِ:
المُسْلِمُ
مَنْ سَلِمَ
الْمُسْلِمُونَ مِنْ
لِسَانِهِ
وَيدِهِ،
وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَر
مَانَهى
اللّهُ
عَنْهُ.. أخرجه
الخمسة
إلاّالترمذى، وهذا لفظ
البخارى.. Abdullah İbnu Amr İbni'l-As (radiyallahu anh) hazretleri, Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'in şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden zarar gömedikleri kimsedir. Muhâcir de Allah'ın yasakladığı şeyi terkedendir." (Buhârî, İman 4; Müslim, İman 64, (40); Ebu Dâvud, Cihâd 2, (2481); Nesâî, İman 9, (8, 105). (Metin Buhârî'ye aittir)). وعن
أبى بكرة
رَضِيَ
اللّهُ عَنه
قال:]سُئِلَ
رَسُولُ
اللّهِ: أىُّ
النَّاسِ
خَيْرٌ؟
قَالَ: مَنْ
طَالَ
عُمُرُهُ
وَحَسُنَ
عَمَلُهُ؛
قِيلَ: فأيُّ
النَّاسِ

شَرٌّ؟ قَالَ::
مَنْ طَالَ
عُمْرُهُ
وَسَاءَ
عَمَلُهُ[.
أخرجه
الترمذي . Hz. Ebu Bekre (r.a) anlatıyor:
"Rasulullah (a.s)'a "Hangi insan daha hayırlıdır?" diye sorulmuştu: "Ömrü uzun, ameli
de güzel olandır" buyurdular." "Öyleyse insanların kötüsü
kimdir?" diye soruldu: "Ömrü uzun, ameli kötü olandır!"
[Tirmizî; Zühd 22, (2331).] buyurmakla iyi müslümanı tarif etmiştir.
وفي أخرى
للشيخين
والنسائى: أنّ
رجلاً قال يا
رسُولَ
اللّهِ: أىُّ
الاسْلامِ
خيْرٌ؟ قال:
تُطعِمُ
الطعامَ،
وَتَقْرَأُ
السّلامَ على
منْ عرفْتَ
وَمَنْ لم
تعرِفْ . Sahâbilerden biri Rasulullah’a
şöyle sorar: -İâm'da en hayırlı iş nedir? Peygamber Efendimiz şöyle cevap
verir: "Yemek yedirmen, tanıdığın ve tanımadığına selâm vermendir." (Nesâicirc;,
İman 9, (8, 105)) Ashâbın ileri gelenlerinden Abdullah İbn Mes'ud da buna benzer bir soru
sorunca Rasulullah şöyle buyurmuşlardır: "Vaktinde kılınan namaz,* ana babaya itaat*,
Allah yolunda cihad*" İâm ahlâkının temel prensipleri olarak sadece bunlarla amel
eden ve bu prensipler çevesinde hareket eden bir toplum her zaman dimdik
olarak ayakta durabilir. İnsanlara karşı daima yumuşak davranmak, hatalarına rastladığında, bu
hatalarını son derece yumuşak bir ifadeyle ve onları üzmeyecek bir tarz ve üslupla
söylemek gerekir. İnsanları ikaz ederken de aynı üslûbu uygulamak
müslümanın prensibi olmalıdır. İâm'ın insanların hayatlarında
gören pratik ahlâkı insanın kendisine, hemcinslerine, çevresinde ve
Allah'a karşı olan bütün görevlerini içine alır. Bütün bunlara
baktığımızda İâm ahlâkı hürmet, hizmet, merhamet, edep, hayâ, nefse
hâkimiyet, tevazu, adalet, ve benzeri hususlar üzerinde yükselmiştir .
وعن زيد بن
طلحة بن ركانة
رضِىَ اللّهُ
عَنْهُ قال:
قالَ رسولُ
اللّهِ: إنّ
لِكُلِّ
دِينٍ

خُلُقاً،
وَخُلُقُ
الاسْلاَمِ
الحَيَاءُ. Zeyd İbnu Talha İbnu Rükâne (r.a) anlatıyor: "Resûlullah (a.s) buyurdular ki: "Her bir dinin kendine has bir ahlâkı vardır. İslâm'ın ahlâkı hayadır." [Muvatta, Hüsnül-Hulk 9, (2, 905); İbnu Mâce, Zühd 17, (4181, 4182).] Ayrıca İslâm yalan, küfür, lânet okuma, alay etme, kibirlenme, koğuculuk yapma, gıybet etme, riyâ, cimrilik, kıskançlık, vs. gibi duygu ve davranışların kesinlikle yasaklandığını bildirerek, müslümanın bütün bunlardan da uzak kalması gerektiğini açıklamıştır . وعن
النوّاس بن
سمعان رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قال:
سَأَلْتُ
رسولَ
اللّهِ عَنِ
الِبرِّّ
وَالاثْمِ،
فقَالَ:
البِرُّ
حُسْنُ
الخُلُقِ،
وَالاثْمُ:
مَا حَاكَ في
صَدْرِكَ
وَكَرِهْتَ
أنْ
يَطَّلِعَ
عَلَيْهِ
النَّاسُ.
أخرجه مسلم
والترمذى حاكَأى تردد في
الصدر . Nevvâs İbnu Sem'an (r.a) anlatıyor:
"Resûlullah (a.s)'a iyilik (birr) ve günah hakkında sordum. Bana şu cevabı verdi: "İyilik (birr), güzel ahlâktır. Günah da içini rahatsız eden ve başkasının muttali olmasından korktuğun şeydir." [Müslim, Birr 15, (2553); Tirmizî, Zühd 52, (2390).] Not: Bu metin Şamil İslam Ansiklopedisi ‘Ahlak’ maddesinden değiştirilerek alınmıştır.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)